

VARIANTA 1.

1. kdo nepatří mezi tato jména

- Roubíček
- Pavlík
- Boháč
- Rádl

2. **hrubá míra reprodukce** - Počet děvčat, která by se živě narodila 1 ženě během jejího reprodukčního období (od 15 do dokončených 49 let) za předpokladu, že by po celou dobu zůstala zachována úroveň plodnosti žen v jednotlivých (jednoletých) věkových skupinách stejná jako v daném roce. Výpočet: součet specifických plodností, kde v čitateli jsou děvčata.

3. nejvíce narozených dětí v roce - 1975

5. **popsat věkovou pyramidu** - Pro grafickou prezentaci používáme dvojitého histogramu – věková pyramida. Kdy na pravé straně zobrazujeme počet mužů v určité věkové kategorii a na levé straně počet žen v téže věkové kategorii. Použijeme-li místo plošného grafu polygon četnosti získáváme tzv. strom života. Znazornuje věkové rozložení obyvatelstva

6. **bytové domácnosti a sčítání lidu** - tvořila ich osoby bývající v jednom byte./ Sčítání lidu je proces získání informace o každém členu populace (ne nutně lidská populace).

7. procento věřících – 32 procent

8. **křivka naděje dožití** - Střední délka života (očekávaná střední délka života, naděje na dožití) vyjadřuje celkově úmrtnostní poměry dané populace. Udává počet let, které má naději prožít osoba právě x-letá při úmrtnosti ve sledovaném období. Jedná se o syntetický ukazatel, který zobrazuje úmrtnostní poměry ve všech věkových skupinách. Střední délka života je počítána jako podíl počtu let života, které má tabulková generace v daném věku před sebou a tabulkového počtu dožívajících.

9. **porovnání střední a normální délky života** - **Normální délka života** je dnes 82 let u mužů a 84 let u žen, **střední délka života** při narození dosahuje u mužů 72 roky, u žen 78,5 roků

16. mezní doba mezi potratem a mrtvým plodem – 28 týdnů

17. jaký typ je naše populace (progresivny, stacionarny, regresivny) – regresivny od 1971

VARIANTA 2.

přirozená měna - jedná se opět o historickou záležitost. Evidence přirozené měny vedly většinou církve jako záznamy narození a úmrtí (resp. křtu a pohřbu), proto se dochovaly celkem kompletní. Výjimku tvořili pouze jinověrci (například Židé, kteří měli své vlastní statistiky). Nejstarší matrika u nás pochází z 1. poloviny 16.století. **Josef II.** zavedl roku 1784 matriční patent, který vedením matrik pověřil světské úředníky. Pro vedení matrik je důležitá mezinárodní definice živě narozeného dítěte (aby nedocházelo ke sporům): Narození živého dítěte je úplné vypuzení nebo vyjmutí plodu z těla matčina bez ohledu na délku těhotenství, jestliže plod po narození dýchá nebo projevuje jiné známky života jako je srdeční činnost, pulsace pupečnicku nebo aktivní pohyb kosterního svalstva. Také uvádíme definici úmrtí: Úmrtí je trvalé vymizení všech známek života bez možnosti jejich opětovného oživení (Každá zemřelá osoba musí být prohlédnuta lékařem a musí být stanovena příčina úmrtí. S dodržováním těchto pravidel jsou problémy ve válkách a při epidemiích.). V současnosti se na matrikách měsíčně vypisují Hlášení o narození, o ukončení těhotenství potratem a o úmrtí. Na matrikách v místě oddání se evidují i sňatky^[9]. Rozvody^[10] eviduje Ministerstvo spravedlnosti. Kromě statistických ročenek lze některá data nalézt i na Ministerstvu zdravotnictví (nemocnost, sebevraždy, potraty) a v Demografické ročence OSN (mezinárodní statistika).

cenové domácnosti - sú to najmenšie sociálne kolektívy osôb bývajúcich v jednom byte, konštruované v rámci jednej hospodáriacej domácnosti podľa príbuzenského, alebo iného vzťahu jednotlivých osôb; ich základom je pojem rodiny.

jména – co udělali

čistá reprodukce (0,61) x úhrnná plodnost (2,1) – vyjadřuje počet děvčat na jednu ženu která se dožijí věku své matky. / kolko by žena mala porodov za život

první republika x socialismus – nenarozené děti –

úmrtnostní tabulky – Specifickou metodou užívanou k charakteristice řádu vymírání určité populace jsou **úmrtnostní tabulky**. Vycházejí z ukazatele **pravděpodobnost úmrtí** v jednotlivých věkových kategoriích, kde počet zemřelých vztahujeme nikoliv ke

střednímu stavu obyvatel, ale k počátečnímu počtu osob vystavených riziku úmrtí (*tzv. nejčastěji k začátku roku*). Na základě tohoto ukazatele můžeme přejít od reálné populace k fiktivní tabulkové populaci, která vychází ze zaokrouhleného počtu narozených (*např. 100000*). Aplikací reálných pravděpodobností úmrtí na tabulkovou populaci dostáváme prostřednictvím specifických výpočtů tabulkové počty žijících, zemřelých a zároveň získáváme hlavní výstup úmrtnostní tabulky - **střední délku života** (*naději dožítí*), definovanou jako průměrný počet let, které zbývá osobě ve věku x ještě prožít. Nejčastěji se tento ukazatel uvádí ve věku 0 let a je označován jako střední délka života při narození.

transversální x longitudiální – sleduje více generací v průběhu jednoho roku, jednu generaci v průběhu víceletých roků

kohorta – pojem obecnější než generace, vyjadřuje soubor osob, u nichž ve stejném kalendářním roce došlo k určité události, zajímavé z hlediska demografické analýzy (sňatková kohorta, kohorta žen, kterým se narodilo první dítě ...).

střední stav - průměrný stav obyvatelstva za určité období (v ročence za příslušný rok); používá se tehdy, je-li charakterizována relativní úroveň intervalového jevu, např. porodnost, úmrtnost atd..

3 ukazatele porodnosti – zivy/mrtvy, muž/žena, v manželství/pomimo

[http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D00470023/\\$File/4032060601a.pdf](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D00470023/$File/4032060601a.pdf)

proces o němž mluvil van Kirk – old school dystopian future - The 1969 Star Trek: The Original Series episode entitled The Mark of Gideon dealt with a race of overpopulated aliens who abducted Captain Kirk to solve their population problem.

Ale môžem sa myliť a vôbec sa nejedná o Hviezdny Trak

1. demografický přechod – Demografický přechod začal v českých zemích ve 30. letech 19. století a byl v podstatě ukončen před druhou světovou válkou. Počet obyvatel českých zemí se v jeho průběhu zvýšil cca 2,04 krát.

co se počítá při zjišťování úmrtnosti např. 20 států - počet zemřelých, hrubá míra úmrtnosti, kojenecká úmrtnost

mezinárodní srovnání – co se může srovnávat –

čím se liší konečná a úhrnná plodnost – průměrný počet skutečně narozených dětí na ženu za její reprodukční období, nepoužívá se před skončením reprodukčního období/ počet živě narozených dětí, připadající na jednu ženu, pokud by po celé její reprodukční období zůstala plodnost stejná, jako v daném roce.

index hospodářského zatížení - Počet osob v předproduktivním a poproduktivním věku na 100 osob v produktivním věku.

přirozený přírůstek - rozdíl mezi počtem živě narozených a zemřelých.

kdo je zahrnut do statistiky zemřelých – mrtví lidé, ne?

stabilní populace – (lotka) počet narozených se vyrovnává počtu zemřelých

VARIANTA 3.

kdo dříve povolil interrupce (vých X záp)

co je druhý demografický přechod – Směr vývoje reprodukčního chování v ČR odpovídá změnám, které probíhaly v zemích západní a severní Evropy od konce 60. let (tzv. druhý demografický přechod), liší se však rychlostí změn a ve svém průběhu dosahuje některých extrémních hodnot (především úhrnná plodnost).

jaké jsou 3 zdroje demografických údajů – register obyvatelov, cenzus, vyberove zistovanie

nejzávažnější demografické problémy planety

co zkoumá průměrný věk prvorodičky ku 1. sňatku

bylo více nemanželských dětí v 1. republice nebo za budování socialismu

jak se mění šance na přežití kojence – s přibudajícím věkem stupa

kolik se rodí chlapečků na 100 holčiček –

kdy je věk pohlavní rovnováhy - 15-49?

VARIANTA 4.

2. Jaký je rozdíl dožití mezi mužem a ženou. – 71,2/78,4

3. Čím se vyjadřuje roční tempo růstu populace?

6. Jak jinak můžeme vyjádřit režim přirozené plodnosti? - Neustála obmena populací v důsledku probíhajících procesů rodění a umírání. – demografická reprodukcia?

9. Jak se jmenuje ukazatel, který je podílem plodnosti a úmrtnosti? – míra přírůstku obyvatelstva?

12. Jak zapíšeme specifickou míru porodnosti? - počet porodených osob v dané věkové skupině připadající na 1000 obyvatel středního stavu ve stejné věkové skupině.

14. Popiš 4 způsoby jimiž lze vyjádřit věkovou strukturu populace a jaké jsou jejich výhody a nevýhody?

(2) Odkdy jsou v českých zemích k dispozici data o pohybu obyvatelstva? (Zhruba od):

- A) počátku 16. století
- B) druhé poloviny 17. století
- C) druhé poloviny 18. století
- D) počátku 20. století

(6) Z pohledu na věkovou pyramidu ČR stanovte, kdy vrcholila poslední populační vlna (výrazné zvýšení počtu narozených dětí) a kolik se v onen rok přibližně narodilo dětí. – naposledy v roce

VARIANTA 6.

(1) Co byste konstruktivně poradili Dr. Watsonovi, jehož úkolem je provést srovnání úmrtnosti mezi dvaceti zeměmi a odhodlaně sahá po mírách úmrtnosti podle věku?

(2) Který ukazatel plodnosti ukazuje na stabilnější vývoj - tzv. 'úhrnná plodnost' nebo 'konečná plodnost'?

- (a) konečná plodnost
- (b) úhrnná plodnost
- (c) obě jsou zhruba stejně stabilní
- (d) žádný z nich

(3) Jaké hladiny by měla nabývat úhrnná plodnost, pokud by se měl udržovat přibližně stejný počet příslušníků populace?

(4) Kdy byl v českých zemích absolutně nejvyšší počet narozených dětí?

- (a) na počátku 19. století
- (b) na počátku 20. století
- (c) brzy po ústupu světové hospodářské krize
- (d) po ukončení druhé světové války
- (e) v roce 1974

(6) Spočítáme-li úhrnnou plodnost pouze pro narozená děvčátka, jakému jinému ukazateli 'reprodukce' to odpovídá?

(9) Které dvě třídy příčin úmrtí jsou v ČR nejvýznamnější a jakých podílů dnes každá přibližně nabývá?